

Nr 55

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående höjning av vissa postavgifter m. m.

I en den 27 april 1962 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 172, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag föreslagit riksdagen att besluta, att avgifterna för inrikes brev, postkort, korsband, postanvisningar, postförskott, paket, assurans och rekommendation skall från och med den 1 juli 1962 utgå med de belopp, som av departementschefen vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t förordats.

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här återges följande.

I propositionen framlägges förslag till höjda postavgifter. Grundportot för brev föreslås ökat med 5 öre till 35 öre och för brev i högre viktklasser föreslås höjningar med 20—30 öre. Ökade avgifter föreslås även för postkort (brevkort), korsband, postanvisningar, postförskott, paket över 10 kg samt assurans och rekommendation. De föreslagna höjningarna jämte vissa portoökningar, som torde komma att beslutas av Kungl. Maj:t och generalpoststyrelsen, beräknas öka postverkets intäkter med drygt 60 mkr. under budgetåret 1962/63. De nya avgifterna föreslås skola träda i kraft den 1 juli 1962.

Till utskottet har hänvisats den i anledning av propositionen väckta *m o t i o n e n* II: 891 av herrar *Nordgren* och *Darlin*, vari hemställts, "att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 172 samt att riksdagen måtte till Kungl. Maj:t hemställa att nytt förslag rörande eventuell inkomstökning för postverket måtte föreläggas 1962 års höstriksdag".

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionen framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bl. a. följande:

I skrivelse den 18 april 1962 har generalpoststyrelsen framlagt förslag om höjning av vissa postavgifter. Förslaget avser portona för brev, postkort (brevkort), korsband och paket samt avgifterna för postanvisningar, postförskott, assurans och rekommendation.

Innebörden av styrelsens förslag framgår av följande sammanställning.

**Sammanställning över nuvarande avgifter samt av
generalpoststyrelsen föreslagna ändringar**

Försändelseslag	Avgiftsgrupper	Nuvarande avgifter öre	Generalpoststyrelsens förslag, öre
Brev	högst 20 g	30	35
	över 20—125 g	50	70
	» 125—500 »	75	105
	» 500—1000 »	120	150
Postkort (tidigare brevkort)	enkla	20	25
	dubbla	40	50
Korsband (affärshandlingar, trycksaker, varuprov, varukorsband)	högst 100 g	15	20
	över 100 »	15	20
		för de första 100 g samt 5 öre för varje följande vikt av 100 g eller del därav	för de första 100 g samt 10 öre för varje följande vikt av 100 g eller del därav
Minimiavgift för affärshandling		30	35
Postanvisningar	högst 10 kr.	30	35
	över 10—2000 kr.	60	70
Postförskottsavgiften		20	25
Assurans		50 öre i grundavgift + 10 öre för varje 1.000 kr. eller del av 1.000 kr. av assuransbeloppet	70 öre i grundavgift + 10 öre för varje 1.000 kr. eller del av 1.000 kr. av assuransbeloppet
Paket	högst 1 kg	170	
	över 1—3 »	200	
	» 3—5 »	250	
	» 5—7 »	450	
	» 7—10 »	600	
	» 10—15 »	850	900
	» 15—20 »	1100	1200
Rekommendation		50	70

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Generalpoststyrelsen, s. 2—7.

Departementschefen, s. 7—8.

Av innehållet i *den förevarande motionen* må här återges följande. Motionärerna framhåller, att av propositionen inte framgår på vilka grunder det prognosticerade underskottet för postverket framräknats. Uppgift saknas sålunda om dels postverkets samlade utgifter dels löneandelens storlek. För att kunna bedöma det berättigade i behovet av inkomstökningar är det nödvändigt att postverkets samlade lönekostnader redovisas. Mot bakgrund härav anser motionärerna, att det kan ifrågasättas, om riksdagen skall besluta om en så betydande höjning som det i propositionen är fråga om.

Med hänsyn till de oförmånliga verkningar en portohöjning har, bör underlaget för ett beslut om höjning av portot vara fylligt och dessutom redovisas inför riksdagen. Motionärerna erinrar vidare om att en portohöjning särskilt hårt kommer att drabba institutioner såsom korrespondensinstitut och deras elever samt även innebära — visserligen varierande, men i flera fall besvärande — kostnadshöjningar för en lång rad såväl större som mindre företag.

Utskottet

I den förevarande propositionen framlägges förslag till höjningar av flertalet av de postavgifter som bestämmes av riksdagen. Förslaget omfattar avgifterna för brev, brevkort (postkort) och korsband, postanvisningar, postförskott, paket, assurans och rekommendation. Vidare har förutsatts höjningar beträffande vissa avgifter i den allmänt internationella postutväxlingen, där beslut fattas av Kungl. Maj:t och generalpoststyrelsen. De i propositionen föreslagna avgiftshöjningarna, som avser att förhindra underskott i postverkets rörelse, föreslås skola träda i kraft den 1 juli 1962.

I motionen II: 891 har yrkats avslag på propositionen ävensom skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan att nytt förslag rörande eventuell inkomstökning för postverket föreläggas innevarande års höstriksdag. Som motive-ring för yrkandena har anförts att tillräckligt material inte redovisats i propositionen för bedömning av det berättigade i behovet av inkomstökningar för postverket.

Med anledning av vad i motionen anförts vill utskottet erinra om att enligt uppgift i kompletteringspropositionen medför den nyligen träffade överenskommelsen om statstjänstemännens löner en utgiftsökning för postverket av ca 47 milj. kronor för budgetåret 1962/63. Av de upplysningar, som generalpoststyrelsen lämnat beträffande försämringen av driftresultatet för nästkommande budgetår och som finns intagna i förevarande proposition, framgår vidare att omorganisationen av postverkets tidningsrörelse beräknas medföra en tillfällig inkomstminskning under budgetåret 1962/63 å 7 milj. kronor samt att postverkets arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggs pensioneringen kommer att öka med ca 3,5 milj. kronor. Med hänsyn härtill och övriga utgiftsökningar kommer det i statsverks-

propositionen till 10 milj. kronor beräknade överskottet å postverkets rörelse för budgetåret 1962/63 att förbytas i ett underskott å 49 milj. kronor. En höjning av såväl de inrikes som de utrikes postavgifterna på sätt generalpoststyrelsen förordat, skulle vid fullt genomslag för nästa budgetår medföra en total inkomstökning å omkring 70 milj. kronor. På grund av den genom avgiftshöjningarna minskade tillväxten av poströrelsen beräknas emellertid postverkets överskott för budgetåret 1962/63 till 13 milj. kronor.

Utskottet har — mot bakgrunden av de faktiska uppgifter som lämnats rörande försämringen av rörelsens driftsresultat för nästa budgetår — inte funnit anledning ifrågasätta de beräkningar, som generalpoststyrelsen gjort. Utskottet delar således inte motionärernas uppfattning men förutsätter självfallet att postverket även i fortsättningen genom olika rationaliseringsåtgärder söker i möjligaste mån förbilliga driften utan att servicen försämras. I enlighet härmed avstyrker utskottet bifall till yrkandena i motionen II: 891.

I likhet med departementschefen och generalpoststyrelsen anser utskottet en höjning av postavgifterna erforderlig för att förhindra att ett betydande underskott uppkommer i postverkets rörelse under nästa budgetår. Riksdagen har tidigare vid olika tillfällen — senast år 1961 — uttalat, att postverket årligen bör lämna ett överskott å 20—40 milj. kronor. Med hänsyn till att budgetåret 1962/63 tillfälligt belastas med en minuspost å 7 milj. kronor till följd av omläggningen av postverkets tidningsrörelse, anser utskottet, att avgiftshöjningarna kan begränsas på sätt förordas i propositionen, varigenom överskottet för nästkommande budgetår kan beräknas till 13 milj. kronor.

De i propositionen föreslagna höjningarna av postavgifterna finner utskottet inbördes väl avvägda med hänsyn till ökningen av postverkets omkostnader. Vad avser ändringen av benämningen brevkort till postkort samt tidpunkten för genomförandet av de föreslagna avgiftshöjningarna har utskottet inte något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag.

Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till förslagen i propositionen nr 172.

Under återopande av vad sålunda anförts för utskottet hemställa,

- 1) att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 172; samt
- 2) att motionen II: 891 av herrar Nordgren och Darlin icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 18 maj 1962

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Hagberg, Söderquist, Yngve Nilsson, Wärnberg, Lundström, Hellebladh, Sundin, Wikner och Paul Jansson; samt

från andra kammaren: herrar Brandt i Aspabruk, Allard, Kärrlander,* Vigelsbo, Engkvist, Magnusson i Borås, Andersson i Essvik, fru Nettelbrandt, herrar Larsson i Umeå och von Sydow.

*) Icke närvarit vid justering av betänkandet.